

Názor naší poslankyně

Opět jsme na tapetě světových ochránců lidských práv. Je docela zajímavé, že čím méně je dané téma přitažlivé pro naše občany, tím větší pozornost mu věnuje „svět“ a na základě jeho pozornosti se stává do pozornosti i někteří naši politici.

Všichni si jistě vzpomínáme na kampaň proti klecovým lůžkům v našich ústavech, v jejímž čele stála autorka Harryho Pottera. Kdesi cosi slyšela a bez jakékoli znalosti věci se vrhla do boje. Podobně je to v současné době, kdy se řeší problém praktických (dříve zvláštních) škol. V této problematice se dlouhodobě pohybuje poslankyně Parlamentu ČR za KSČM Ivana Levá. Pro naše čtenáře nám poskytla následující názor.

Tisková komise OV KSČM

Ještě jednou o praktických školách

Dlouhá desetiletí se nedostalo praktickým školám (dříve zvláštním) tolik pozornosti jako v současnosti. Velký senát Evropského soudu pro lidská práva konstatoval nepřímou diskriminaci romských dětí zařazováním do praktických (zvláštních) škol. Česká republika je v souladu s evropskou legislativou vázána výkonem tohoto rozsudku, nápravou situace a komunikací s Výborem ministrů rady Evropy o opatřeních vedoucích ke změně stavu. Vláda proto musela konat. Byl vytvořen Národní akční plán inkluzivního vzdělávání, který má umožnit společné vzdělávání všech dětí, nový přístup k dětem za sociálně znevýhodňujícího prostředí a se zdravotním znevýhodněním. Zástupci České školní inspekce informovali veřejnost, že v 34 praktických školách bylo vzděláváno 110 zdravých dětí, víc než čtvrtina z nich byly děti romské. Školy na tyto děti pobíraly dotace. Jak se to mohlo stát? Dovolte ocitovat z vyhlášky Ministerstva školství č. 73 z roku 2005. „K doplnění počtu žáků mohou být do třídy pro žáky se zdravotním postižením na základě žádosti zákonného zástupce žáka zařazeni i žáci bez zdravotního postižení. Jejich počet nepřesáhne 25% nejvyššího počtu žáků ve třídě.“ I kdyby dnes tato vyhláška z roku 2005 neplatila, děti, jejichž rodiče o zařazení požádali, jsou dosud ve škole. Zastávám názor, že rodičům zdravých dětí neměla být tato šance vůbec dána. Pak by čísla školské inspekce vypadala jinak.

V březnu moravské deníky otiskly článek – „Romové se brání: Neodsuzujte naše děti hned u zápisu.“ Maminka psala, že jí chtěli učitelé zařadit dítě do školy praktické. Ona se ale úspěšně bránila, žádala, aby si dítě mohlo 1. třídu na základní škole zkusit, a dítě uspělo. Jde o důležitou informaci, neboť bez souhlasu rodiče a jednoznačného doporučení odborníků nemůže být dítě do praktické školy přijato. Nikdo v tomto státě nemůže přinutit zdravé dítě, aby chodilo do školy praktické.

Tedy několik slov k odborným posudkům psychologů. Nedomnívám se, i když k pochybení může dojít, že by psychologové přistupovali k vyšetření romských dětí s předpojatostí. Městské děti jsou ve výhodě a psycholog též. Existují zde předškolní třídy, ve kterých má záček rok času „k dozrání“. Během předškolní docházky mohou školáci ze sociálně znevýhodněného prostředí hodně dohnat. Další pedagogicko-psychologické vyšetření je pak už jasné. Na venkově nezbyvá než doporučit 1. třídu na zkoušku, a teprve potom dítě zařadit (po novém vyšetření) do školy praktické. Lehkou mentální retardaci lze spolehlivě diagnostikovat.

Položme si otázku: „Proč byly praktické školy založeny? Proč pedagogické fakulty pro tento typ škol vyučovaly speciální pedagogiku?“ Odpověď je jasná. Cílem bylo pomoci žákům se zdravotním postižením, tedy i mentálně postiženým. Tyto děti potřebují pomalé pracovní tempo, častěji odpočinek, intenzivnější procvičování a opakování, především však pochvalu, pocit úspěchu. Zařadit je do běžné základní školy by znamenalo ublížit jim. Potřebují přátelské prostředí a pocit sounáležitosti s ostatními. I když jim učitel věnuje zvýšenou pozornost, vede ostatní žáky k toleranci a respektování odlišností, pracuje s pomocí asistenta, může prožívat dítě ve škole soustavný stres, a to by si nezasloužilo. V praktických školách zkušený pedagogové ocení i sebemenší pokrok a motivují žáka k dalšímu zlepšení. Nazapomeňme na další argument. Na základní školu praktickou navazují odborná učiliště, kde se žáci připravují na budoucí povolání, vyučí se a mohou snáze získat zaměstnání. Žáci, kteří se na základní škole nedostanou do vyšších ročníků, mají problémy.

Teď se ještě vraťme ke stanovisku školní inspekce. Zaznělo v něm, že pokud budou více začleňovány sociálně znevýhodněné děti do běžných škol, mohl by v budoucnu počet praktických škol klesnout až o 40%. Z těchto slov mně naskočila husí kůže. Ve velkém městě může ze dvou škol zůstat jedna, ale co venkov? Do jaké situace se dostane mentálně postižené dítě, bude-li praktická škola zrušena? Nastoupí do základní školy, a bude si zoufat, nebo ho rodiče umístí do internátní školy praktické? Kdo z nás by se chtěl rozhodovat mezi dvěma špatnými řešeními? Já ne.

Proto se neukvapujme. Vyčleňme postupně z praktických škol zdravé děti, žáky se sociálním znevýhodněním nechme projít opakovanými vyšetřeními, finančně zabezpečme romské aktivisty, aby pomohli nadaným romským dětem od 1. třídy až po vstup na střední školy, ale neútočme na školy praktické. Mají ve školském systému své nezastupitelné místo.

Ivana Levá

(12. 4. 2010)